EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 22.7.2021
COM(2021) 408 final

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

betreffende de herziening en bijwerking van het uitvoeringsplan van de Europese Unie overeenkomstig artikel 9, lid 4, van Verordening (EU) 2019/1021 betreffende persistente organische verontreinigende stoffen

{SWD(2021) 201 final}

1. INLEIDING

Het in mei 2001 aangenomen Verdrag van Stockholm inzake persistente organische verontreinigende stoffen (persistent organic pollutants of POP's)[1] (het "Verdrag van Stockholm") is in 2004 in werking getreden. De Europese Unie en haar lidstaten[2] zijn partij bij het verdrag[3], dat voor het eerst in Unierecht is omgezet bij Verordening (EG) nr. 850/2004 betreffende persistente organische verontreinigende stoffen[4]. Die verordening werd vervangen door de herschikte Verordening (EU) 2019/1021 betreffende persistente organische verontreinigende stoffen[5] (de "POP-verordening").

Artikel 7 van het Verdrag van Stockholm stipuleert dat elke partij bij dit verdrag:

a) een plan ontwikkelt voor de tenuitvoerlegging van haar verplichtingen uit hoofde van het verdrag en streeft naar de implementatie van dit plan;

b) haar uitvoeringsplan binnen twee jaar, te rekenen vanaf de datum waarop het Verdrag van Stockholm ten aanzien van die partij in werking treedt, aan de Conferentie van die Partijen doet toekomen;

c) waar nodig haar uitvoeringsplan periodiek en op een wijze die bij besluit door de Conferentie van de Partijen nader wordt bepaald, evalueert en bijwerkt.

Het eerste Europese uitvoeringsplan werd in 2007 opgesteld onder de naam "Uitvoeringsplan van de Europese Gemeenschap" (SEC (2007) 341)[6]. Dit uitvoeringsplan werd voor het eerst bijgewerkt middels het in 2014 opgestelde "Uitvoeringsplan van de Europese Unie" (COM(2014) 306 final), en is begin 2019 verder bijgewerkt (COM(2018) 848 final). De evaluatie en bijwerking van het derde uitvoeringsplan van de Europese Unie was noodzakelijk om verdere stappen te zetten met betrekking tot:

1) de herschikking van de POP-verordening, die in juli 2019 de oorspronkelijke Verordening (EG) nr. 850/2004 heeft vervangen;

2) de opname van een aantal nieuwe persistente organische verontreinigende stoffen in het Verdrag van Stockholm, waaronder het pesticide dicofol en de industriële chemische stof perfluoroctaanzuur (PFOA), zouten daarvan en aanverwante verbindingen; en

3) de technische en wetgevende vooruitgang die op dit gebied is geboekt.

Over dit uitvoeringsplan van de Europese Unie zijn de bevoegde autoriteiten van de lidstaten, de industrie, milieuorganisaties en het grote publiek geraadpleegd. Het uitvoeringsplan van de Europese Unie zal worden voorgelegd aan het secretariaat van het Verdrag van Stockholm in overeenstemming met de verplichtingen van de Europese Unie als partij bij het verdrag.

---

1 http://www.pops.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/2232/Default.aspx

2 Eén lidstaat (Italië) is nog niet tot ratificatie overgegaan.

3 Besluit 2006/507/EG van de Raad van 14 oktober 2004 betreffende de sluiting namens de Europese Gemeenschap van het Verdrag van Stockholm inzake persistente organische verontreinigende stoffen (PB L 209 van 31.7.2006, blz. 1).

4 Verordening (EG) nr. 850/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende persistente organische verontreinigende stoffen en tot wijziging van Richtlijn 79/117/EEG (PB L 158 van 30.4.2004, blz. 7).

5 Verordening (EU) 2019/1021 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende persistente organische verontreinigende stoffen (PB L 169 van 25.6.2019, blz. 45).

6 https://ec.europa.eu/environment/chemicals/international_conventions/pdf/sec_2007_341.pdf

2. PERSISTENTE ORGANISCHE VERONTREINIGENDE STOFFEN (POP'S)

POP's zijn chemische stoffen die in het milieu aanwezig blijven, bioaccumuleren en aanzienlijke schade kunnen toebrengen aan de gezondheid van de mens en het milieu. Deze verontreinigende stoffen verplaatsen zich over internationale grenzen heen naar gebieden die ver van de bron liggen en accumuleren zelfs in gebieden waar zij nooit gebruikt of geproduceerd zijn. POP's vormen over de hele wereld een bedreiging voor het milieu en de gezondheid van de mens. Het noordpoolgebied, de Baltische regio en het Alpengebied zijn voorbeelden van regio's waar POP's in het milieu zijn achtergebleven. Internationale maatregelen worden noodzakelijk geacht om de productie, het gebruik en de vrijkoming van deze stoffen te beperken en uit te bannen. De stoffen die onderwerp zijn van de internationale rechtsinstrumenten inzake POP's zijn vermeld in tabel 1.

3. INTERNATIONALE OVEREENKOMSTEN INZAKE POP'S

3.1. VN/ECE-Protocol inzake POP's[7]

Het protocol inzake POP's ("het POP-protocol") van het VN/ECE-Verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand (Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution, CLRTAP) werd op 24 juni 1998 vastgesteld in Aarhus, Denemarken. Het Protocol inzake POP's werd goedgekeurd door de Europese Unie en 23 lidstaten[8]. Het Protocol inzake POP's is momenteel gericht op zestien stoffen: elf bestrijdingsmiddelen, twee industriële chemische stoffen en drie onbedoelde bijproducten. In 2009 hebben de partijen besloten om zeven nieuwe stoffen in de lijst op te nemen. Die besluiten zijn echter nog niet in werking getreden.

Het Protocol inzake POP's verbiedt de productie en het gebruik van de chemische stoffen die in het protocol worden genoemd, hetzij onmiddellijk, hetzij op latere datum, en bevat bepalingen betreffende de behandeling van afval dat geheel of gedeeltelijk uit POP's bestaat. Het protocol verplicht partijen hun emissies van dioxinen, furanen, polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) en HCB te verminderen en bevat specifieke emissiegrenswaarden voor de verbranding van stedelijk, gevaarlijk en medisch afval. Het uiteindelijke doel is een einde te maken aan lozingen, emissies en verliezen van deze POP's.

3.2. Verdrag van Stockholm

Het Verdrag van Stockholm werd in 2001 aangenomen in het kader van het Milieuprogramma van de Verenigde Naties (UNEP) en trad in werking in 2004. Het bevordert mondiaal optreden tegen een pakket van in eerste instantie twaalf POP's met als algemeen doel om de gezondheid van de mens en het milieu te beschermen tegen POP's. Het verdrag verplicht partijen om maatregelen te nemen om het vrijkomen van POP's in het milieu te beëindigen of terug te dringen. Er wordt specifiek verwezen naar de voorzorgsbenadering, zoals die is geformuleerd in beginsel 15 van de Verklaring van Rio de Janeiro inzake milieu en ontwikkeling van 1992. Aan dit beginsel wordt uitvoering gegeven door middel van artikel 8 van het Verdrag van Stockholm, waarin de regels voor de opname van nieuwe chemische stoffen zijn vastgesteld.

In bijlage A bij het Verdrag van Stockholm zijn momenteel 28 chemische stoffen of groepen van chemische stoffen opgenomen waarvoor een verbod op de productie en het gebruik ervan

---

[7] http://www.unece.org/env/lrtap/pops_h1.htm

[8] Griekenland, Malta, Polen en Portugal hebben het Protocol inzake POP's nog niet goedgekeurd (https://treaties.un.org/Pages/ParticipationStatus.aspx?clang=_en).

geldt, tenzij er sprake is van algemene of specifieke vrijstellingen. Voorts wordt de productie en het gebruik van DDT, een bestrijdingsmiddel dat nog steeds in veel ontwikkelingslanden wordt gebruikt, streng aan banden gelegd, zoals beschreven in bijlage B bij het Verdrag van Stockholm. In bijlage B zijn ook perfluoroctaansulfonzuur (PFOS), de zouten daarvan en perfluoroctaansulfonylfluoride (PFOSF) opgenomen, waarvoor ook vrijstellingen en aanvaardbare vormen van gebruik gelden.

De algemene vrijstellingen houden in dat laboratoriumonderzoek, het gebruik als referentiestandaard en onbedoelde sporenverontreinigingen in chemische stoffen, mengsels en voorwerpen toegestaan zijn. Voor POP-houdende voorwerpen die zijn geproduceerd of al in gebruik zijn vóór het van kracht worden van de verplichting in kwestie geldt een vrijstelling, mits de partijen informatie over de toepassingen en een nationaal plan voor afvalbeheer voor dergelijke voorwerpen bij het secretariaat van het Verdrag van Stockholm indienen.

De vrijkoming van de in bijlage C vermelde onbedoeld geproduceerde bijproducten (dioxinen, furanen, PCB's, PeCB, HCB en PCN's (december 2016) en hexachloorbutadieen (december 2018)) moet permanent tot een minimum worden beperkt, teneinde waar mogelijk de vrijkoming van persistente organische verontreinigende stoffen in het milieu volledig uit te bannen. In overeenstemming met bijlage C moeten de partijen het gebruik van beste beschikbare technieken voor nieuwe bronnen binnen hun belangrijkste broncategorieën, zoals vastgesteld in deel II en deel III van bijlage C bij het Verdrag van Stockholm, bevorderen en overeenkomstig hun actieplannen verplicht stellen.

Het Verdrag van Stockholm voorziet ook in identificatie en veilig beheer van voorraden die geheel of gedeeltelijk uit POP's bestaan. Afval dat geheel of gedeeltelijk uit POP's bestaat of daarmee verontreinigd is, moet zodanig worden verwijderd dat de POP's daarin worden vernietigd of zodanig onomkeerbaar worden omgezet dat ze geen POP-kenmerken meer vertonen. Wanneer deze optie vanuit milieuoogpunt niet de voorkeur geniet of wanneer het POP-gehalte laag is, kan het afval op een andere milieuvriendelijke manier worden verwijderd. Handelingen van verwijdering die kunnen leiden tot terugwinning of hergebruik van POP's, worden uitdrukkelijk verboden. Voor het vervoer van afval moeten de internationale voorschriften, normen en richtsnoeren dienaangaande in acht worden genomen, zoals het in 1989 tot stand gekomen Verdrag van Bazel inzake de beheersing van de grensoverschrijdende overbrenging van gevaarlijke afvalstoffen en de verwijdering ervan.

Tabel 1: Overzicht van op internationaal niveau gereguleerde POP's (de nieuwe POP's die sinds 2009 aan het Verdrag van Stockholm werden toegevoegd zijn grijs gemarkeerd)

Stof	CAS	Opgenomen in Verdrag van Stockholm	Opgenomen in VN/ECE-Protocol inzake POP's	Opgenomen in POP-verordening van de EU
Opzettelijk geproduceerde POP's				
Aldrin	309-00-2	Bijlage A	Ja	Ja
Chloordaan	57-74-9	Bijlage A	Ja	Ja
Chloordecon	143-50-0	Bijlage A	Ja	Ja
Dieldrin	60-57-1	Bijlage A	Ja	Ja
Endosulfan	959-98-8 33213-65-9 115-29-7	Bijlage A	Nee	Ja
Endrin	72-20-8	Bijlage A	Ja	Ja
Heptachloor	76-44-8	Bijlage A	Ja	Ja

Stof	CAS	Opgenomen in Verdrag van Stockholm	Opgenomen in VN/ECE-Protocol inzake POP's	Opgenomen in POP-verordening van de EU
Hexabroombifenyl (HBB)	36355-01-8	Bijlage A	Ja	Ja
Hexabroomcyclododecaan (HBCDD) (met inbegrip van de isomeren daarvan)	25637-99-4 3194-55-6 134237-50-6 134237-51-7 134237-52-8	Bijlage A	Nee	Ja
Hexabroomdifenylether en heptabroomdifenylether	36483-60-0; 68928-80-3; en andere	Bijlage A	Ja	Ja Ja
Hexachloorbenzeen (HCB)	118-74-1	Bijlage A	Ja	Ja
Alfa-hexachloorcyclohexaan*	319-84-6; 608-73-1	Bijlage A	Jas: Hexachloorcyclohexaan (HCH; CAS: 608-73-1[9]), met inbegrip van lindaan (CAS: 58-89-9)	Ja (alle isomeren inclusief gamma HCH aangetroffen in lindaan)
Beta-hexachloorcyclohexaan*	319-85-7	Bijlage A		
Lindaan*	58-89-9	Bijlage A		
Mirex	2385-85-5	Bijlage A	Ja	Ja
Pentachloorbenzeen	608-93-5	Bijlage A	Ja	Ja
Pentachloorfenol (PCP)	87-86-5 en andere	Bijlage A	Nee	Ja – toegevoegd met de herschikking van 2019
Polychloorbifenylen (PCB)	1336-36-3 en andere	Bijlage A	Ja	Ja
Tetrabroomdifenylether en pentabroomdifenylether	40088-47-9; 32534-81-9; en andere	Bijlage A	Ja	Ja Ja
Toxafeen	8001-35-2	Bijlage A	Ja	Ja
DDT	50-29-3	Bijlage B	Ja	Ja
Perfluoroctaansulfonzuur, zouten daarvan en perfluoroctaansulfonylfluoride (PFOSF)	1763-23-1; 307-35-7, en andere	Bijlage B	Ja	Ja
Perfluoroctaanzuur (PFOA), zouten daarvan en aanverwante verbindingen	335-67-1	Bijlage A	Nee	Ja – toegevoegd in april 2020
SCCP's – gechloreerde paraffines met een kort keten	85535-84-8; en andere	Bijlage A	Ja	Ja
HCBD – hexachloorbutadieen	87-68-3	Bijlage A	Ja	Ja
PCN – polychloornaftalenen	70776-03-3 en andere	Bijlage A	Ja	Ja
Bis(pentabroomfenyl)ether, ook bekend als decabroomdifenylether (c-decaBDE)	1163-19-5	Bijlage A	Nee	Ja – toegevoegd met de herschikking van 2019
Dicofol	115-32-2	Bijlage A	Nee	Ja – toegevoegd in juni 2020
Onbedoeld geproduceerde POP's				
Polychloordibenzo-p-dioxinen (PCDD's)	1746-01-6	Bijlage C	Ja	Ja
Polychloordibenzofuranen (PCDF's)	1746-01-6	Bijlage C	Ja	
Hexachloorbenzeen (HCB)	118-74-1	Bijlage C	Ja	Ja
Pentachloorbenzeen	608-93-5	Bijlage C	Ja	Ja – toegevoegd met

[9] Dit CAS-nummer heeft betrekking op een mengsel van isomeren bestaande alfa, bèta, gamma, delta en epsilon HCH.

Stof	CAS	Opgenomen in Verdrag van Stockholm	Opgenomen in VN/ECE-Protocol inzake POP's	Opgenomen in POP-verordening van de EU
				de herschikking van 2019
Polychloorbifenylen (PCB's)	1336-36-3 en andere	Bijlage C	Ja	Ja
PCN – polychloornaftalenen	70776-03-3 en andere	Bijlage C	Ja	Ja – toegevoegd met de herschikking van 2019
Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's)	207-08-9 en andere	Nee	Ja	Ja
HCBD – hexachloorbutadieen	87-68-3	Bijlage C	Ja	Ja – toegevoegd met de herschikking van 2019

* Lindaan, alfa- en beta-hexachloorcyclohexaan, alsook chloordecon en hexabroombifenyl, zijn nieuwe POP's voor wat betreft het Verdrag van Stockholm, maar vielen al onder de werkingssfeer van het POP-protocol en de POP-verordening.

4. DOEL VAN HET UITVOERINGSPLAN VAN DE EUROPESE UNIE INZAKE POP'S

Het Verdrag van Stockholm legt elke partij de verplichting op een plan voor de uitvoering van haar verplichtingen uit hoofde van het Verdrag van Stockholm te ontwikkelen en de implementatie van dit plan na te streven. Voor de Europese Unie wordt deze verplichting ook uitgevoerd in artikel 9 van de POP-verordening. De Commissie heeft daarom in 2007 een uitvoeringsplan inzake POP's ontwikkeld, dat ook betrekking heeft op de stoffen die onder het Protocol inzake POP's vallen[10]. Vervolgens is dit plan verscheidene keren bijgewerkt naarmate er wijzigingen werden doorgevoerd in het Verdrag van Stockholm, het Protocol inzake POP's en het Unierecht.

Het algemene doel van het uitvoeringsplan van de Europese Unie is niet alleen het nakomen van wettelijke verplichtingen, maar ook het inventariseren van ondernomen acties en het formuleren van een strategie en actieplan voor verdere maatregelen van de Unie met betrekking tot de POP's die zijn opgenomen in het Verdrag van Stockholm en/of in het VN/ECE-Protocol inzake POP's.

Het uitvoeringsplan van de Europese Unie is derhalve gericht op:

- het evalueren van de bestaande maatregelen van de Unie met betrekking tot POP's;
- het beoordelen of deze maatregelen doeltreffend zijn en voldoen aan de verplichtingen van het Verdrag van Stockholm;
- het onderzoeken van de noodzaak van verdere maatregelen van de Unie;
- het vaststellen van een plan voor de uitvoering van de eventuele verdere maatregelen;
- het aanwijzen en versterken van verbanden en mogelijke synergieën tussen het beheer van POP's en andere milieubeleidsmaatregelen en maatregelen op andere beleidsterreinen; en

[10] SEC (2007) 341.

- het geven van grotere bekendheid aan POP's en de beheersmaatregelen dienaangaande.

5. SAMENVATTING VAN HET UITVOERINGSPLAN VAN DE EUROPESE UNIE

Het vierde uitvoeringsplan van de Europese Unie is vastgesteld in het werkdocument van de diensten van de Commissie waarvan dit verslag vergezeld gaat. Bij de evaluatie en bijwerking van het derde uitvoeringsplan is aandacht besteed aan de veranderingen die in de herschikte POP-verordening zijn opgenomen, de opname van nieuwe persistente organische verontreinigende stoffen in het Verdrag van Stockholm en de vooruitgang op technisch en wetgevend vlak die op dit gebied is geboekt.

In de inleiding wordt een overzicht gegeven van het internationale wetgevingskader waarbinnen de POP-verordening van toepassing is, met inbegrip van een samenvatting van het VN/ECE-protocol inzake POP's en het Verdrag van Stockholm.

Hoofdstuk 2 van het werkdocument bevat de beschrijving van de wijze waarop de EU zich kwijt van haar verplichtingen als partij bij de hierboven vermelde internationale kaders. Er wordt een beschrijving gegeven van de desbetreffende geldende EU-wetgeving alsook de financieringsinstrumenten die de uitvoering ondersteunen.

Hierin staan met name nieuwe punten van het uitvoeringsplan van de Europese Unie waarin gedetailleerde beschrijvingen van de POP-verordening worden gegeven. Als onderdeel van de POP-verordening krijgt het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA) een aantal taken om de Europese Commissie te ondersteunen, onder andere bij het werk om nieuwe kandidaat-POP's te identificeren. Deze wijziging van de verordening stemt processen uit hoofde van de POP-verordening beter af op de daarmee samenhangende wetgeving inzake chemische stoffen wat betreft de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (Reach), d.w.z. Verordening (EG) nr. 1907/2006. Voorts is het ECHA verplicht bijkomende informatie te verstrekken op zijn website[11], waaronder de kennisgeving van de voorbereiding van een voorstel voor de opname van een nieuwe stof en een raadplegingsperiode van acht weken voor belanghebbende partijen, waardoor meer transparantie en een grotere inbreng van de industrie, niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en onderzoeksinstellingen bij de verstrekking van gegevens over kandidaat-POP's mogelijk is.

De POP-verordening voorziet ook in een wijziging van de verslagleggingsverplichtingen van de lidstaten. De jaarlijkse en driejaarlijkse verslaglegging aan de Commissie over vooruitgang ten opzichte van de doelstellingen van Verordening (EG) nr. 850/2004 krachtens artikel 12 van die verordening wordt vervangen door de verslaglegging krachtens artikel 13 van de POP-verordening, waarin is vastgesteld dat de lidstaten een verslag moeten opstellen en bekendmaken waarin de vooruitgang ten opzichte van de doelstellingen van de POP-verordening gedetailleerd beschreven staan. De lidstaten moeten de Commissie en het ECHA toegang verlenen tot de in de verslagen opgenomen informatie.

Voorts staat er in hoofdstuk 2 bijkomende informatie over Uniewetgeving betreffende bodem en verontreinigde grond, die in vorige versies van het uitvoeringsplan van de Europese Unie en het Uitvoeringsplan van de Europese Gemeenschap ontbrak. Er staan details in over Richtlijn 2004/35/EG betreffende milieuaansprakelijkheid, Verordening (EU) 2019/1009 inzake bemestingsproducten en de thematische strategie voor bodembescherming.

[11] https://echa.europa.eu/understanding-pops

Hoofdstuk 3 behelst een algemene beoordeling van POP's in de Unie wat betreft de productie, het gebruik en het in de handel brengen ervan en bestaande voorraden ervan en de verontreiniging van de afvalstromen. Dit hoofdstuk is voornamelijk gebaseerd op verslagen en uitvoeringsplannen die zijn opgesteld door de lidstaten.

Het bevat gedetailleerde nieuwe punten die met name het volgende bestrijken:

- De broomhoudende brandvertrager decabroomdifenylether (decaBDE), die in de Europese Unie algemeen werd gebruikt in kunststoffen en in textielproducten die werden gebruikt in de interieurdecoratie voordat in maart 2019 een Reach-beperking op het gebruik van decaBDE van kracht werd. In mei 2017 besloot de Conferentie van de Partijen bij het Verdrag van Stockholm om decaBDE op te nemen in bijlage A. Het uitvoeringsplan van de Europese Unie meldt dat het gebruik van decaBDE in de Unie in 2000 op zijn hoogtepunt 75 000 ton bedroeg en dat de volledige uitfasering bereikt was in 2019. Gezien de levensduur van de behandelde voorwerpen valt te verwachten dat decaBDE de afvalstromen nog verscheidene jaren kan verontreinigen.

- Geperfluoreerd oppervlakteactief perfluoroctaanzuur (PFOA), zouten daarvan en aanverwante verbindingen. Na perfluoroctaansulfonzuur (PFOSF) is PFOA de tweede per- en polyfluoralkylverbinding (PFAS) die is opgenomen in de bijlage bij het Verdrag van Stockholm. PFOA wordt in de Europese Unie uitgebreid gebruikt in een zeer ruime waaier aan toepassingen als water-, olie- en vlekafstotend middel, en ook als tussenproduct bij de vervaardiging van fluoropolymeren. PFOA werd in 2019 aan het Verdrag van Stockholm toegevoegd met een aantal vrijstellingen. Het beheer van PFOA en met PFOA verontreinigd afval vormt het komende decennium en daarna een aanzienlijke uitdaging voor de Europese Unie.

- Het pesticide pentachloorfenol (PCP), dat vroeger werd gebruikt als houtconserveringsmiddel, hoofdzakelijk voor industriële toepassingen zoals elektriciteitsleidingen en spoorbielzen. PCP, zouten en esters daarvan werden in mei 2015 toegevoegd aan bijlage A bij het Verdrag van Stockholm. Het gebruik van PCP binnen de Europese Unie is sinds 1991 slechts in beperkt mate toegestaan en werd in 2008 nog verder beperkt krachtens Reach. Hoewel PCP al vele jaren niet meer wordt gebruikt voor houtbehandeling in de Europese Unie, kan de levensduur van behandeld hout tot 50 jaar bedragen en dat kan problemen kan opleveren voor het eindbeheer van afvalhout.

- Het pesticide dicofol, dat ter vervanging van DDT werd gebruikt voor de bestrijding van mijten en ander ongedierte voor een reeks gewassen zoals fruit, groenten, sierplanten, katoen en thee. Dicofol werd in mei 2019 toegevoegd aan het Verdrag van Stockholm. Binnen de Europese Unie daalde het gebruik van dicofol van 317 ton per jaar in 2000 naar 32 ton per jaar in 2009. Het gebruik van dicofol was na 2010 niet meer toegestaan in de Europese Unie. In 2013 werd dicofol ook toegevoegd aan de richtlijn inzake milieukwaliteitsnormen (2013/39/EU). Naar verwachting zal het gebruik van dicofol uit het verleden een beperkte impact hebben (buiten plaatsen waar het vroeger werd gebruikt), hoewel verontreiniging van ingevoerde gewassen mogelijk een gebied is waar nadere controle geboden is.

Hoofdstuk 3 bevat ook updates over de inspanningen voor de definitieve uitfasering en vernietiging (of onomkeerbare transformatie) van polychloorbifenylen (PCB's) die worden gebruikt als warmtegeleidende vloeistoffen binnen diëlektrische apparatuur. Uit een in 2017 uitgevoerde enquête bleek dat de meeste lidstaten aanzienlijke vooruitgang hebben geboekt

bij de buitengebruikstelling van apparaten die PCB's bevatten. De POP-verordening omvat het krachtens het Verdrag van Stockholm vastgestelde doel om het gebruik van PCB's tegen 2025 uit te faseren.

Hoofdstuk 3 bevat nadere details over het werk dat is ondernomen om de POP-criteria voor zeer mobiele stoffen opnieuw te evalueren, met de mogelijkheid om nieuwe aanvullende criteria te ontwikkelen voor het bioaccumulatiecriterium.

In de **hoofdstukken 4 en 5** wordt een diepgaande analyse gegeven van elke afzonderlijke verplichting op grond van het Verdrag van Stockholm die van invloed is op de wijze waarop er in de Unie met POP's wordt omgegaan. Na deze analyse zijn in het uitvoeringsplan van de Europese Unie 31 acties vastgesteld om de verplichtingen van de Unie krachtens het Verdrag van Stockholm beter uit te voeren.

Uit de hoofdstukken 3 en 4 blijkt dat het gebruik van de stoffen die vóór 2008 zijn opgenomen in het Verdrag van Stockholm of het POP-protocol en worden gereguleerd door de POP-verordening (de oude POP's), geleidelijk is uitgefaseerd. Oude POP's worden alleen nog gebruikt in voorwerpen die vóór het in werking treden van de POP-verordening zijn geproduceerd en in de handel gebracht, en als referentiestandaarden voor onderzoeksdoeleinden. Wat beide resterende vormen van gebruik betreft zijn algemene vrijstellingen opgenomen in het Verdrag van Stockholm en de POP-verordening.

De POP's die recentelijk tussen 2009 en 2017 zijn opgenomen in het Verdrag van Stockholm of het POP-protocol, zijn vervolgens toegevoegd aan de POP-verordening. De POP's die in mei 2019 zijn toegevoegd aan het Verdrag van Stockholm waren ofwel al lang uitgefaseerd in de Unie (dicofol), ofwel het voorwerp van verdere controles uit hoofde van Reach (PFOA, zouten daarvan en aanverwante verbindingen), en werden in 2020 toegevoegd aan de POP-verordening.

Sommige POP's, met name broomhoudende brandvertragers (PBDE's en HBCDD) en geperfluoreerde verbindingen (PFOA, zouten daarvan en aanverwante verbindingen), werden tot voor kort nog gebruikt, wat betekent dat afval dat deze stoffen bevat, nog menige jaren een uitdaging kan vormen voor de Unie en haar lidstaten. Voorts werd afval dat POP's bevat (bv. verouderde pesticiden of verontreinigde apparatuur) ingevoerd in sommige lidstaten met het oog op verwijdering van deze stoffen. Deze invoer vindt plaats in overeenstemming met de bepalingen van het Verdrag van Stockholm en levert een bijdrage aan de totale vermindering en het degelijke beheer van POP's wereldwijd.

In een aantal lidstaten bevinden zich nog voorraden verouderde pesticiden die POP's bevatten en waarvan de productie, het gebruik en het in de handel brengen thans streng verboden zijn uit hoofde van de POP-verordening. Deze voorraden en ander afval dat bestaat uit of is verontreinigd met POP's vereisen een passend beheer om een milieuverantwoorde verwijdering te verzekeren, waaronder de specificatie en herziening van gepaste grenswaarden en afvalverwerkingsoperaties. Hiertoe bereidt de Commissie momenteel een voorstel voor tot wijziging van bijlagen IV en V bij de POP-verordening.

Uit een enquête onder de lidstaten die in 2017 is gehouden in verband met resterende in gebruik zijnde voorraden PCB's in warmtegeleidende vloeistoffen voor diëlektrische apparatuur bleek dat er, vergeleken met een veronderstelde voorraad in 1990, minder dan 10 % overbleef. Voor een klein aantal lidstaten waren de resterende in gebruik zijnde voorraden echter veel hoger, namelijk ongeveer 50 % tegenover de beginsituatie in 1990. Het Verdrag van Stockholm voorziet in een uitfasering van het gebruik van PCB's in apparatuur tegen 2025 en bepaalt dat de partijen tegen 2028 moeten zorgen voor een milieuverantwoord afvalbeheer van vloeistoffen die PCB's bevatten.

In de **hoofdstukken 6 en 7** wordt aanvullende informatie gegeven over de uitvoering van andere verplichtingen die niet direct verband houden met de in de lijst opgenomen chemische stoffen. Uit het voorgaande blijkt dat de uitwisseling van informatie over technische aangelegenheden tussen de lidstaten en met derde landen nog steeds een uitdaging vormt en moet worden verbeterd om de uitvoering van de POP-verordening te ondersteunen.

Daarnaast werd er in het najaar van 2019 een openbare raadpleging gehouden over de meest recente ontwerpversie van het uitvoeringsplan van de Europese Unie. Uit de feedback van de respondenten bleek dat zowel het grote publiek als de deskundigen zich zorgen maakten. De respondenten wezen met name op het gebrek aan zichtbaarheid van de lopende activiteiten inzake POP's op lidstaat- en Unieniveau (waaronder de manier waarop ze inbreng kunnen leveren) en het gebrek aan communicatie die toegesneden is op de juiste groepen van belanghebbenden als het gaat om de belangrijkste bezorgdheden en problemen omtrent POP's. De respondenten uit het grote publiek toonden zich met name het meest bezorgd over informatie omtrent verouderde pesticiden en verontreiniging van voedingsmiddelen.

Communicatie met het publiek en met belangrijke belanghebbenden vormt de kern van de 31 acties voor een betere uitvoering van de verplichtingen van de Unie.

De Unie en de lidstaten verlenen via diverse instrumenten aanzienlijke technische en financiële bijstand ter ondersteuning van de uitvoering van het Verdrag van Stockholm door ontwikkelingslanden.

6. ALGEMENE CONCLUSIES

In de Unie zijn de wettelijke maatregelen met betrekking tot de productie, het in de handel brengen en het gebruik van POP's, en de maatregelen betreffende het beheer van afval dat geheel of gedeeltelijk uit POP's bestaat, toereikend om te voldoen aan de verplichtingen van het verdrag en het POP-protocol.

Er is aanzienlijke vooruitgang geboekt op het gebied van de uitbanning van POP's. De productie en het gebruik van alle POP's zijn verboden, afgezien van een paar kleine vrijstellingen. De voornaamste uitdaging voor de Unie is het uitbannen van POP's uit de afvalkringloop en resterende voorraden, aangezien deze nog steeds een bron van omvangrijke uitstoot kunnen zijn. De grootste uitdagingen betreffen momenteel broomhoudende POP's die vroeger werden gebruikt als brandvertragers (PBDE's en HBCDD), geperfluoreerde verbindingen (PFOA, zouten daarvan en aanverwante verbindingen), het beheer van verouderde pesticiden en de definitieve uitfasering van PCB's uit diëlektrische apparatuur om de in de POP-verordening vastgestelde doelstelling in 2025 te behalen.

In het licht van de verplichtingen uit hoofde van het Verdrag van Stockholm en rekening houdend met de stand van zaken in de Unie, zijn in het uitvoeringsplan 31 acties beschreven die noodzakelijk zijn om aan de verplichtingen te voldoen. Vijf acties zijn nieuw en zijn met name van toepassing op de nieuwe chemische stoffen die in het verdrag zijn opgenomen. Acht acties zijn permanente (doorlopende) acties en zestien acties maakten al deel uit van het voorgaande uitvoeringsplan en zijn nog steeds gaande, omdat zij nog niet zijn voltooid of relevant blijven.

De vrijkoming van onbedoeld geproduceerde POP's blijft een van de belangrijkste problemen die moeten worden aangepakt in de Unie. Daarom zijn diverse acties speciaal gericht op de ontwikkeling van de benodigde maatregelen om de uitstoot van POP's verder terug te dringen. Het voorkomen van de onbedoelde vorming van POP's door de ontwikkeling van processen en technologieën die een dergelijke vorming voorkomen, moet zich hoofdzakelijk richten op de industriële-productiesector, maar ook op onbedoelde vorming van POP's door

huishoudens, bijvoorbeeld als gevolg van diffuse verbranding. Er bestaat nog steeds behoefte aan meer onderzoek en technologische ontwikkeling op dit gebied.

Alle lidstaten hebben inventarissen opgesteld van apparaten die polychoorbifenyl (PCB) bevatten, alsmede actieplannen voor de verzameling en verwijdering daarvan. Uit gegevens over de huidige hoeveelheden apparaten die PCB's bevatten blijkt dat heel wat lidstaten goede vooruitgang hebben geboekt; aangezien sommige lidstaten nog steeds uitdagingen moeten overwinnen, zijn er echter verdere inspanningen nodig om te voldoen aan de doelstelling van het Verdrag van Stockholm om het gebruik van PCB's tegen 2025 uit te faseren.

Het gebruik van broomhoudende POP's als brandvertragers, met name PBDE's en HBCDD, was wijdverspreid in de Unie, maar het gebruik van PBDE's en HBCDD is nu verboden krachtens de POP-verordening; de uitfasering ervan is enkele jaren geleden afgerond. De levensduur van behandelde voorwerpen vormt evenwel een uitdaging voor het beheer van afvalstoffen die deze stoffen bevatten. Er is goede vooruitgang geboekt met de ontwikkeling van technieken voor de identificatie en scheiding hiervan binnen de afvalstromen, en ook het secretariaat verschaft de nodige begeleiding. Er zijn echter continue inspanningen nodig om de problemen met broomhoudende POP's in de afvalstroom het hoofd te bieden. Bovendien is het zo dat behandelde kunststoffen worden beheerd in een welbepaalde afvalstroom overeenkomstig Richtlijn 2012/19/EU betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA)[12], maar dat behandeld textiel in de gemeentelijke afvalstromen terechtkomen, waar het bewustzijn over dit probleem mogelijk kleiner is.

Er is nog steeds een beperkte productie van perfluoroctaansulfonzuur, zouten daarvan en perfluoroctaansulfonylfluoride (PFOSF) in de Unie. Het gebruik van PFOSF in de sector metaalwalsen is de enige overgebleven bron van PFOSF-uitstoot afkomstig van een beoogd gebruik van de stof. Er is al onderzoek gedaan naar vervangende stoffen en alternatieven voor dit gebruik, die moeten worden geïmplementeerd om het gebruik van PFOSF volledig uit te faseren.

Het gebruik van PFOA in een reeks verschillende toepassingen is wijdverbreid in de Unie, en de kans op aanzienlijke problemen met afval en vrijkoming is reëel. Voorts wordt er in het uitvoeringsplan van de Europese Unie op gewezen dat PFOSF en PFOA weliswaar zijn opgenomen in het Verdrag van Stockholm en in de POP-verordening, maar dat er in verband met andere PFAS-verbindingen verdere inspanningen worden geleverd zowel op Unieniveau als op internationaal niveau, zoals het voorstel van Noorwegen om perfluorhexaansulfonzuur (PFHxS) op te nemen in het Verdrag van Stockholm. Daarom zijn acties om PFAS in de Unie en andere delen van de wereld aan te pakken, opgenomen in de Uniestrategie voor duurzame chemische stoffen[13].

Tot slot hebben antwoorden op de openbare raadpleging over het ontwerp van het uitvoeringsplan van de Europese Unie de vinger gelegd op uitdagingen op het gebied van communicatie en engagement. Binnen de Commissie en de lidstaten is een actie aan de gang om de behoefte aan en de toegevoegde waarde van een gezamenlijke actie — gecoördineerde informatiecampagnes op Unieniveau — op het gebied van POP's te beoordelen, waarbij rekening wordt gehouden met de verplichting van de lidstaten om milieu-informatie over

[12] Richtlijn 2012/19/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) (PB L 197 van 24.7.2012, blz. 38)

[13] COM(2020) 667 final

POP's te verspreiden krachtens Richtlijn 2003/4/EG[14]. De verspreiding van informatie over POP's is reeds verbeterd door de ontwikkeling van de website van het ECHA over POP's en door de totstandbrenging van het informatieplatform voor chemische monitoring (IPCheM). Er moet echter verder worden bekeken welk soort verspreiding nodig is om belanghebbende partijen te helpen gemakkelijker informatie te vinden, vooral voor lopende activiteiten omtrent POP's.

[14] Richtlijn 2003/4/EG van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2003 inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie en tot intrekking van Richtlijn 90/313/EEG van de Raad (PB L 41 van 14.2.2003, blz. 26)